

Asia: VN/24520/2023

Uuden vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan organisaatio

Hyvinvointialue

2. Pidätkö hallituksen esitysluonnoksen 3 luvussa kerrottuja tavoitteita kannatettavina?

kyllä

Voit halutessasi esittää huomioita:

Kannatetaan että vammaispalvelulaki pysyy erityislakina. Hyvinvointialueitten järjestämisvastuusta ensisijaisen lainsäädännön perusteella tulisi vahvasti korostaa.

3. Päästäänkö esitetyillä muutosehdotuksilla esityksen tavoitteisiin?

kyllä

Voit halutessasi esittää huomioita:

Hyvinvointialueiden tulee huolehtia, että ensisijaiset palvelut palvelevat koko väestöä ensisijaisesti. Hyvinvointialueiden vastuuta tästä tulee korostaa.

4. Ovatko ensisijaisen lainsäädännön mukaisten palvelujen ensisijaisuutta korostavat säännökset mielestänne kannatettavia? (Vammaispalvelulain 2 §)

kyllä

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Kannatettavaa on, että palvelut myönnetään aina ensisijaisesti ensisijaisten lakien perusteella. Tämän myötä yhdenvertaisuus palvelujen suhteen toteutuu paremmin.

5. Onko elämänvaiheessa tavanomaisesta poikkeavaa tarvetta koskeva säännösehdotus mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §)

kyllä

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Tämä määritelmä vaatii yhteisiä linjauksia hyvinvointialueilla. Kannatettavaa olisi, että määritelmää pohdittaisi haastavissa tilanteissa moniammatillisesti, esim. lääkärin näkemys tämän elämänvaiheesta tavanomaisesta poikkeava (terveydentila). Säännösehdotus on ehdottomasti kannatettava.

6. Onko asiakkaan edun ja maksuttomuuden suhdetta koskeva tarkennus mielestänne kannatettava? (Sosiaalihuoltolain 4 §)

kyllä

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Nykylain mukaan asiakkaat ohjautuvat vammaispalveluihin palveluiden maksuttomuuden vuoksi, joka on aiheuttanut kiistoja sekä organisaation sisällä että asiakkaiden kanssa. Eri alueiden toimintatapoja on myös vertailtu, joka on aiheuttanut myös kiistoja. Tehty tarkennus 4 §:n on erittäin kannatettava (ettei asiakkaan edun arvioinnissa oteta huomioon palvelusta määrättävää maksua). Tämä tarkennus tuo yhdenvertaisuutta. Tulkinnat asiasta tulisi olla linjassa sekä eri hyvinvointialueiden sisällä ja niiden välillä.

7. Onko asiakasmaksulain säännöksiä täydentävä niin sanottu suojasäännös mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §:n 4 ja 5 momentti)

ei

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Mitä tarkoitetaan ”ensisijaisella lainsäädännöllä”? Tarkoitetaanko sillä sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä? Tämä vaatisi tarkennusta. Mitä lainsäädäntöjä tarkoitetaan? Lisäksi näemme, että ehdotus siitä, että ensisijaisen lainsäädännön mukaan järjestetyistä palveluista määrättävä maksu on jätettävä määräämättä, perimättä tai sitä on alennettava, jos maksu estää tai vaikeuttaa olennaisesti vammaisen henkilön palveluiden yksilöllisen järjestämisen tai jos siihen on huollolliset näkökulmat, ei tue kansalaisten yhdenvertaisuutta maksuasiassa. Peruslainsäädäntö tulee tämän asian suhteen olla yhdenvertainen kaikille kansalaisille. Mielestämme erillinen positiivinen erityiskohtelu vammaisille henkilöille ei ole tarpeen. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö voisi kuitenkin antaa tarkempia ohjeita maksujen nykyllä säännön soveltamisesta hyvinvointialueille, jotta kansallinen yhdenvertaisuus toteutuisi.

8. Voit halutessasi esittää muita huomioita esityksestä:

Hyvinvointialueille tulisi osoittaa kokonaisuudessaan riittävät resurssit, niin ensisijaisiin palveluihin, kuin erityislain mukaisiin palveluihin, jotta uuden vammaispalvelulain tavoite toteutuisi. Valtiolta tuleva rahoitus johtuen uudesta laista, tulisi suunnata korvamerkittynä laista aiheutuviin menoihin (palvelut/henkilöstöresurssit). Mikäli valtiolta tuleva rahoitus ei ole korvamerkitty, on vaarana, että rahoitus valuu muihin toimintoihin hyvinvointialueella. Haluamme tuoda esille, että kehysriihessä esitetyt säästöt sosiaalihuollosta vaikeuttavat hyvinvointialueiden toimintaa.

Nyman Vivan
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soite